

Francis P. Le Buffe, S. J.

Můj božský Přítel

Eucharistické úvahy, řada čtvrtá

Francis P. Le Buffe S. J.

Můj božský Přítel

Eucharistické úvahy

Řada čtvrtá

V Praze 1939

Knihovna Vinice Páně svazek 21

Předmluva

»Vzali Pána . . . a nevíme, kam ho položili«, zněla spěšná slova Maří Magdaleny, jimiž byli Petr a Jan vytrženi ze svého žalu. Vzali ho. Toho, který ačkoli mrtev, byl stále mezi nimi ve velmi živé představě, právě jako s nimi prodléval za oněch krátkých, tak rychle uplynulých tří let, toho vzali! Toto pomyšlení je pohánělo do spěchu mladších let a beze všeho dalšího vyptávání »běželi oba spolu, ale ten druhý učedník běžel napřed, rychleji než Petr, a přišel ke hrobu první«, — neboť oni musí nalézt Mistra, jenž se jim stal tak blízký, jako oni sami jeden druhému.

Čím byl Kristus Pán Petrovi a Janovi a všem svým nesčitelným svatým, tím musí býti také nám. Jak dny plynou, tak i naše důvěrnost musí postupovati od poznání k nejužšímu přátelství. On pak musí býti celou naší společností, když naši pozemští druhové, jež nám laskavě dal, pozvolna od

nás odcházejí tam, kde se shromažďují všichni jeho přátelé.

Aby toto naše přání přešlo z tužby ve skutečnost, to jest cíl těchto stránek, jež se mají rozvinouti v naše vlastní úvahy, když prodléváme u svého svátostného Přitele.

Francis P. Le Buffe, S. J.

I.

*I řekli vespolek: »Zda-li nehořelo v nás srdce naše, když mluvil k nám na cestě?«
Lukáš 24, 32.*

Vysoko ve věži londýnského vězení, odloučen od Božího slunce a svých bližních, sedí vězeň upoutaný na rukou i na nohou. Tvář jeho jest vyhublá a chvějící se ruce vysíleny, avšak v očích září světlo, jež nezažehlo žádné ze světelných těles, co jich tato země zná. Sluneční paprsky se právě snaží pronikati štěrbinou sloužící za okno a ozlacují zvláštní větu, kterou do pevného kamene vytesaly ony upoutané ruce. Hodinu po hodině konal tento úkol lásky, a tak jest nyní projev jeho díků vyryt tam, odkud jej nelze tak snadno vymazati. Jediná věta, a přece vyličuje Kristova mučedníka. Pět krátkých slov, a přece živé kázání popisující život vězně, jehož lidé vydali samotě a opuštěnosti, jenž však měl kolem sebe stále druha ze všech nejvybranějšího

- odtud tedy to světlo lásky v oněch očích, když si čtou: »Drahý Ježíš jest se mnou.«

»Drahý Ježíš jest se mnou.« Mohu já tak říci? Jest mezi Kristem Pánem a mnou stále společenství, jež neruší ni čas ni vzdálenost? Zda jest se mnou, když jdu oživeným městem za svým povoláním neb na svou vycházku? Vlaky jsou přeplněny, ale když tam vstupuji, zda vstupuje se mnou také Pán Ježíš, jehož přítomnost mi činí i nejdelší cestu kratičkou, ježto moje srdce ve mně hoří, když on mluví ke mně, jako kdysi mluvil na cestě do Emauz! Lopotně pracuji hlavou nebo silnou paží — zdali stojí u mne vždy Ježíš, jako kdysi u svatého Josefa, aby mi ulehčil břímě dne? Ať jest náš život vzdálen onoho ohlušujícího závodění v hledání peněz, či ať jest naším úkolem činiti příjemným domov manželu a dítkám, zda jest tu vedle nás, abychom podle jeho plánu vytvořili ze svého domova svatyni, kde láska a úcta přebývá?

»Drahý Ježíš jest se mnou.«

Ó ano, musí býti, neboť jinak bychom šli cestou zavržení. Za jeho doprovodu nebudou naše oči nikdy těkati po tom, co by naši duši poskvřnilo, náš sluch se odvrátí od každého neslušného slova, naše rty budou jen tak mluvit, aby řeč naši mohli sám Ježíš poslouchati. Aniž kdy poznáme skličující pocit osamělosti. Sami na moři, sami na vzdáleném vrcholu hor, sami v lese bez stezky, sami doma neb v klášterní cele, sami v cizím městě, – všechna tato osamělost bude jen zdánlivá, protože ti-
chý, skrytý milovník našich duší jest vždy s námi.

Drahý Ježíši, jako tehdy, kdy jsi byl společníkem mučedníkovým, prosím Tě nyní, abys byl i se mnou. Buď mi druhem, kdekoli se octnu, v chrámě, doma, při práci či ve hře. Buď stále se mnou, abych nesešel z přímé a úzké cesty, jež mě vede do vlasti. Ano, a aby se mi cesta nezdála příliš dlouhá a únavná, zůstaň se mnou, drahý Pane Ježíši.

II.

Znám své a znají mě moje. Jan 10, 14.

Upřímnost a vyloučení všeho tajnůstkářství jest jednou z hlavních opor přátelství. Se svým přítelem mohu mluvit zcela nestrojeně bez obavy, že tím bude nějak nemile dotčen. Mohu mu vyličovati všechny své plány, všechny skryté tužby, všechny obavy svého srdce, také své chyby, a vím, že mé vyprávění nebude nikdy zakřiknuto nedostatkem jeho zájmu nebo soucitu. I když nejsem naladěn, když jsem mrzut sám nad sebou a nad celým světem, stále mohu spoléhati na jeho trpělivost a míti vědomí, že mi nebude zazlívati, nezastavím-li se a nepohovořím, aneb se zastavím, ale sotva promluvím.

K svému Pánu musíme býti zrovna tak sdílní a zrovna tak důvěřiví. Také k němu můžeme vběhnouti s novinkou, jež rozradostnila naše srdce, také k němu můžeme vléci své těžké kroky, když život se octl

na tvrdé cestě. Na to velmi často zapomínáme, a přece by to mělo býti naše první. My mu můžeme povědět o všem, nejen o svých strastech - mnozí tak činí - ale také o svých radostech a nadějích, o svých plánech na dosažení lepších a vyšších cílů. Takové ušlechtilé plány a snahy nejsou hříšné, my jen máme svému Pánu přednésti vše, čím se míníme na své cestě k nebesům zaměstnávat. Máme mu říci, co hodláme podniknouti ve svém životním povolání, ve svém domově a v tichu své vlastní duše, a prositi ho, jako svého nejlepšího přítele, aby nás varoval, kdyby naše záměry byly vadné.

Někdy se i stává, že celý svět se zdá nedobry, ba i veliké pravdy víry jako by mizely a svatá skutečná přítomnost Spasitele jako by se obracela v hroznou neskutečnost; ani za takových dnů se nesmíme báti pokleknout a vše mu říci, ano i to mu povědět, jak těžkou věcí pro nás to jest, jej navštívit, a ještě těžší u něho setrvat,

mluviti s někým, kdo vlastně se zdá tak vzdálený a nedostižný, jehož jako by zde nebylo.

Nesmí býti nic z tohoto života ani ze života potomního, nic souvisejícího s naší duší neb tělem, s námi neb naším dílem a našimi drahými, co bychom mu neměli pověděti. Naše důvěrné přátelství nesmí býti zkaleno nejmenší nesmělostí, nejnepatrnější tajností. Ve svých svatých knihách a skrze svou svatou Církev s námi sdělil tajemství svého svatého Srdce. Nyní mu musíme pověděti o tajemstvích svých.

Ježíši, proč bych se měl báti říci Ti vše, co jest skryto na dně mého srdce? Jest tam mnoho temných kazů a mnoho takového, co bych se ostýchal říci svému pozemskému příteli, ale s Tebou jest tomu zcela jinak. Není mi zapotřebí nějak se rozmýšleti, neboť Ty nasloucháš tak trpělivě, povzbuzuješ tak laskavě, za každé doby pomáháš tak mocně. Když svou svěží chůzí přecházím Tvůj práh, s potěšením patříš na mé

srdce, tak mladé, a když má duše jest smutná a kroky těžké, Ty sesíláš paprsek svého vlastního blahodárného světla mezi mraky. Rozpomínáš se tu, jako vždy činíš, že jsem vypovězenec, jehož domov jest daleko.

III.

Želel, že učinil na zemi člověka. Genesis 6, 6.

Jest dvojí stvoření v tomto světě: jedno, jež se rozkládá před našimi smysly s celým svým podmanivým bohatým vývojem a půvabem, a vyšší, tajemné stvoření duševního života lidského, skryté zvědavému zraku tělesného člověka; jsou si tak vzdálena jako modrá klenba nebes od sluncem ozářeného kotouče naší malé země; první z nich jest společným dědictvím všech lidí, druhé laskavým Božím darem těm, kdož Ho následují v duchu a v pravdě. Do řady těchto jsme my, dítky svaté Matky Církve, zvlášť povolány, ježto dobrotivou péčí na-

šeho Spasitele a mocnou přímluvou Panny Marie Bůh nás umístil ve své vybrané zemi, abychom mohli růsti a býti pěstěni ve všech způsobech ctnosti, až k úplnému obrazu Boha-Člověka. Než, když si uvědomujeme úmysly Boží, nemusíme se někdy lekat? Když projevujeme před svými druhy neukázněnost a stáváme se pro ně kamenem úrazu vedoucí je svým příkladem na cestu hříchu, když ponecháváme volnou uzdu příkrým slovům, jež lekají chvějící se srdce jiného, také Božího dítěte, když zapomínáme na pevné zásady katolického života a jdeme za hlasem světa, těla a ďábla, zda se tu neopakuje, že Bůh želí, že nás povolal na místo nejlepšího údělu?

A opět, jaké jsou myšlenky našeho trpělivého, milujícího Boha, když ze svého svatostánku, kde jeho láska jej učinila vězněm, hodinu po hodině patří na prázdné lavice? Každý den, každý rok, po devatenáct set dlouhých let bdí čekaje na nás. Staletí minula a jeho dřívější přátelé ode-

šli, aby se s ním setkali nad oblaky, a my to jsme, kteří máme zaujmouti jejich místo před oltářním trůnem. Oni tolik oceňovali jeho tajemný Dar - a my že bychom měli býti degenerovanými potomky vzácných předků? Bůh má litovati, že právě nás vyvolil k dědičnému užívání bohatství prýstícího z Jeho skutečné přítomnosti? Možná, že v celé naší minulosti nebylo smrtelného provinění; ale to jest malá útěcha pro ty, k nimž byl Kristus Pán tak štědrý. My jsme přátelé Kristovi, a tu jest i nejmenší chyba zpronevěrou, trhlinou na přátelství nejlepším, zbudovaném z cementu oné svaté Krve, kterou zrudlo tvrdé dřevo kříže. On nám dal tak mnoho a my jemu tak málo. Že málo? Nikoliv málo, nýbrž mnoho, ale v jak podivném úkazu! Za lásku nevěrnost; za nekonečné věky bdělé péče netrpělivou, duchaprázdnou návštěvu na okamžik; za dary, které se dostavují s východem slunce a neustávají, když se s jeho západem ubíráme na odpočinek, spěšně od-

říkávané, unuděné modlitby. - »I želel Bůh.«

Jestliže hoře silného muže vpaluje se v naši mysl nehynoucími barvami, jaký musí býti zármutek Boha-Člověka! Ach, nemůžeme ho ušetřiti aspoň této bolesti? Nemůžeme býti aspoň oasou, z jejíhož okraje bude konečně uhašena žízeň na Kalvarii? Děti dobrého vychování se nedopouštějí ani té nejmenší urážky vůči rodičům, a která výchova na celém širém světě se rovná výchově katolické, kde jest otcem Bůh, matkou Panna Maria, společníky svatí, opatrovníkem anděl, kde jsme živeni Krví Beránka a morkem Lva Judova? Máme poskvřniti rodinné jméno? Jiní, ač nejsou z jeho pravé Církve a neznají jeho svátostného pobytu, dobře mu slouží a jej milují. Máme tedy my, jeho vyznamenané dítky, býti pozadu v projevech oddanosti?

Ježíši, dárce všech darů, mně jsi dal dar nejlepší, jaký jsi jen dáti mohl. K darům země a oblohy, souše a moře, ptáků, zví-

řat a květů jsi připojil nekonečně cenný dar jediné pravé Církve a své vlastní svátostné Přítomnosti. Kleče za blaženého porozumění před Tebou, děkuji Ti, nyní slovy, a slibuji pro dny budoucí lepší, dokonalejší díky v činech.

IV.

Rut odpověděla: »Nenuť mne, abych tě opustila, abych odešla; neboť kamkoli půjdeš ty, půjdu já, a kdekoli dlíti budeš ty, dlíti budu také já. Lid tvůj lid můj, a Bůh tvůj Bůh můj. Rut. 1, 16.

Řekl tedy ke dvanácti: »Chcete i vy odejítí?« Jan 6, 68.

Často jsme v duchu stáli se zarmoucenou Noemi v dalekých polích betlemských a slyšeli, jak dává poslední s Bohem své snaše Rut. Pak jsme viděli, že zůstala stranou státi, aby mohla za odcházející patřiti, a zřeli, jaká radost obestřela její smutnou

tvář, když pozorovala, že se Rut vrací. Sotva slova loučení ztichla v žalu srdce, nabízí jí Rut vroucím závazkem věrné následování po všechny dny, ať již přinesou cokoli.

Tak jsme stáli v polích za dávného věku a slyšeli slib šlechetného srdce. Tak stojíme opět v téže staré východní zemi, neda-leko místa, kde Rut měla kdysi svůj druhý domov, a hle! Její královský potomek, náš Pán a Mistr, mluví k nám, nikoli však jako Noemi. On nechce, abychom ho opustili a byli pak jako pošetilé, bloudící ovce. Dává nám otázku, jež zkoumá naši duši a měří hloubku srdce: »Chcete i vy odejítí?«

Následovati Krista jest odhodlání hrdin-né, vyžadující pevné vůle vyspělého člo-věka. Lenoši, bázlivci a duše povrchní ne-jsou mezi těmi, z nichž se stávají poboč-níci Krále trním korunovaného. Jsou líbez-né dny v jeho službě, ó ano, ba každíčký den jest tam jako den jarní, ježto v hloubi duše těch, kteří věrně následují Krista, jest

onen pokoj, jehož svět nemůže dát, jako je stejně bezmocný jej odejmouti. Jest však třeba vytrvale bojovati a to především pro svou vlastní duši, a potom i pro duše jiných; prudká pokušení nutno rychle zaháněti, jindy zase dlouho a trpělivě konati prostou, skrytou práci v jeho službě. To jest dílo, o němž Kristus Pán mluví, když s ním stojíme na galilejské rovině. Zda máme tedy dosti odvahy, či zda také odejdeme jako tehdejší mělcí muži a ženy? Zda jsme rozhodnutí opřít se přílivu vášní a vždy zvládnouti vzpurné oko, ucho a jazyk, a zda jsme vycvičení k panování nad svým rozmarným srdcem? Zda jsme připraveni pro Kristův boj za ty, kteří se o nás opírají v rodině, ve škole, v povolání, ve společnosti, abychom tak uhájili jejich čisté duše před dotekem vtírajících se špatných mravů? Prudký a ohnivý jest tento boj světů dobra a zla, a když nás Kristus Pán volá, nic nám o něm nezatajuje. Otevřeně mluví o obtížném tažení svých vojí-

nů, ale se stejnou jistotou dodává, že jeho bojovníci nezůstanou osamoceni a bez pomoci. Udělí svou lásku, jež povzbuzuje unavená srdce, a svou milost, jež posiluje citlivé duše až k nepřemožitelné síle a odvaze ke všem činům pro Něho, a jednoho sladkého dne až k smrti pro Něho. To vše naznačil - a zmlkl. Chceme i my odejít?

Ježíši, králi můj, jedna jediná odpověď může být dána na to vše, co jsi řekl. Já jsem sláb, ale Ty silný, já bojácný, Ty však chrabrý a vždy ochoten mně pomoci. Víím, že zápas jest těžký a boj dlouhý, ale »mé srdce jest hotovo, ó Bože, mé srdce jest hotovo.« Jako kdysi Rut Noemi, tak nyní já Tobě, můj věčný Příteli, se zavazuji. Veď mě, drahý Jezu, veď mě na místo boje nejuživějšího, ježto jest mi vyměřen jen krátký čas být Tvým bojovníkem v tomto slzavém údolí.

V.

Pane, kdybys tu byl býval, bratr můj by nebyl umřel. Jan 11, 21.

Dni, jež od nás odešly, se nám někdy živě vracívají v přísném obraze našeho vlivu na jiné. A vliv zde byl, ač-li jsme zrovna nepoustevničili na poušti. Každického dne v údělu toho, co život přináší neb odnímá, se moje stezka a stezky jiných poutníků na této zemi křížují a opět setkávají, a za tohoto byť krátkého setkání bývá můj spoluvyhnaný druh příliš často jen uveden na scestí ze své dráhy k vlasti. Není to nadřezka, ale příliš pravda, že nad minulými dny leží tak mnohý stín špatného příkladu padající na ty, kteří se se mnou setkali.

Znám staré lidi, ale jejich vrtochy a zdlouhavé zvyky mě obtěžují, a já od nich spěšně odcházím, takže na jejich starých, chvějících se rtech zůstává otázka, zda konec konců má křesťanská láska není jen plané mluvení.

Znám muže a ženy v plnosti zdraví a životní síly, ale těsně v patách tohoto přátelství šel soumrak a stín. Ode mne se naučili reptati proti výchovné Boží ruce, zanedbávati pravidelné modlitby, mluvit proti sousedovi, býti nevěrnými přátelům. Ode mne se nakazili hříchem, nikoli smrtelným, díky Bohu, ale přece jen hříchem, neboť na mně viděli, že se nerozpakuji takto Boha urážeti.

Dítka ke mně přišly se svými čistými, bělostnými srdci, tak upřímné a vnímavé, a já jsem nepodepřel útlé úponky jejich náklonností, aby se vinuly kolem svatého Srdce Kristova, ale zasadil je v písčité půdě na dosah veliké pouště světa. Jejich jasné oči vzhlížely ke mně, aby zachytily odlesk nebe, leč já jsem jejich zraky odvrátil k marným hříčkám bláhového jeviště světa.

A to vše proto, že jsem neměl svého Pána u sebe, že nepanoval nad mým životem, že k Němu, jako středu veškerého bytí,

jsem neupínal své bytí. Věru, v hloubi svého srdce slyším ozvěnu oněch slov: »Pane, kdybys tu byl býval, bratr můj by nebyl umřel.« Kdyby Ježíš Kristus byl v našem srdci a v naší mysli a na našich rtech, snad žádné srdce nemusilo býti odvráceno, žádná duše námi pohoršena. Kdyby byl s námi ten, jehož nebesa mají býti naplněna svatými dětských srdcí, snad žádné dítě by nebylo odcházelo od rozvaděných rodičů s trnem v mladém srdci a se stíny v mladé mysli, které jen čas rozptýlí, a bratříčkové andělů by nebyli posíláni do škol, kde zákon Boha jejich srdce není vyznáván. Kdybychom byli dobrými žáky svého laskavého Mistra, tu by žádný sklíčený poutník v tomto slzavém údolí toužící ve své opuštěnosti po přívětivém slově o podání pomocné ruky, nebyl k nám vlekl své olouvené kroky jen proto, aby byl bez útěchy odbyt a odnesl si bolest ještě větší.

Drahý Ježíši, Bože milosrdné a svaté lásky, jak daleko, velmi daleko jsem vzdá-

len od Tvých cest. Můj život, smýšlením odloučen od Tvého svatého Srdce, se setkal s nezdary. Ty jsi nebyl u mne, a to pro mou vlastní smutnou vinu, a můj život se stal trpkým, trpkým pro mne a velmi trpkým pro ty, kteří se se mnou setkali. Drahý Ježíši, odpusť nedbalému žáku, promiň mnohaletou tupost. Jest dosti smutné věděti, že to vše jest pravda, ale příliš smutné pomyslit, příliš těžké unést představu, že bys mi neodpustil. Jsem obtížnou věcí sám sobě; nedopusť, nikdy nedopusť, abych byl obtížný Tobě. Zapomeň na minulost a buď mi blízko, velmi blízko v budoucnosti, a můj bratr, jenž jest Tvým bratrem, nebude zmírati.

VI.

Toto praví Hospodin: Hlas nářku, žalosti a pláče slyšeti jest na výšině: Rachel pláče nad svými syny, nechce se potěšit nad nimi, protože jich není. Jerem. 31, 15.

Poetickou vnímavostí, jež v Bibli tak vévodí, dává nám prorok Jeremiáš slyšeti hlas nářku Rachele, dávno předtím zemřelé, nad zpustošením vyvolené země. Dítka jejích dětí se ubíraly těžkými kroky kolem jejího hrobu na své cestě do babylonského zajetí, a ozvuk jejich chůze svíral její mateřské srdce.

Šly její drahé děti, jež zapomínaly na Boha, jehož je učila znát - a »není jich«. Některé, pravda, mohou ještě žíti, životem tělesným, ač kormutlivým, drásaným bičí, jejichž svištění neustává. Ale povšechně jich není, jsou mrtvy životu, jenž jedině jest životem: život duše a pokoje a domova s Bohem. Ony přestaly navštěvovati Chrám Hospodinův a učiti se tam jeho zá-

konu a jeho lásce, ony hledaly trvalé potěšení pro svou duši v slupkách časných věcí, a tak nyní hlas Rachelin se pozvedá a výšiny betlemské se ozývají jejím nářkem, »protože jich není«.

Dnes můžeme podobně slyšeti »hlas žalosti a pláče«, hlas nikoli Rachelin, ale někoho ještě mnohem laskavějšího, mnohem věrnějšího, lepšího nad všechny nejlepší matky, »jenž se nechce potěšiti, když jich není«. Jen veliká pohnutka může přiměti silného muže k pláči, a toto jsou slzy »mocného v Izraeli«, »člověka Ježíše Krista«, a příčinou jeho slz jsme my. Ze svatostánku, kde jeho láska jej učinila před tisíc devíti sty lety vězněm a chová jej v zajetí po všechna ta zvolna jdoucí staletí, z Oltáře jeho neustávající Oběti přichází hlas stesku na neopětovanou, nevzpomínanou lásku. Jsou, pravda, veliké a vzácné duše, které mají povždy v mysli jeho svátostnou přítomnost, ale ať počítáme tyto spolehlivé společníky jakkoli, zůstávají tisíce nás, kte-

ří chodíme kolem jako bludné ovce a nechceme slyšeti hlas velikého Pastýře. My jsme to, kteří působíme starost a zármutek svému drahému Příteli. Od nejčasnějšího jitra, kdy východ prvně zasvitne novým dnem, až do chvíle, kdy večerní stíny laskavě zahalují unavenou zemi, čeká On na příchod těch, které miluje, které prosil, aby jej navštívil - a my přece nepřicházíme. Z hlučného dláždění tam venku před branami jeho domu sem zaléhají spěšné kroky, které se zřídka u něho na chvilenu zastaví, odtud sem zaléhá hovor rtů, přes které sotva kdy se line hudba jeho drahého jména. A jeho Srdce jest smutné zármutkem pro jeho děti, »protože jich není«. My žijeme, ano procítěně žijeme pro každý vztah k lehkomyšlnému světu, žijeme a velmi čile kráčíme v průvodu velikého divadla světa, k němuž jsme se připojili, když se kolem nás ubíral na své cestě k brzkému se rozplynutí v nic, ale my jsme mrtvi k veškeré líbezně mluvě nekonečné

lásky našeho věčného Přitele, mrtvi a nepohnuti vábením jeho milosti, kterým by nás rád získal pro sebe.

Ježíši, nejdražší Pane, jsem zahanben a zmaten, když pomyslím, jak uboze jsem opětoval lásku Tvou. Minulost mě skutečně znala jen jako takového, který zcela zapomíná na Tvou svátostnou přítomnost a který opět a opět kráčí zcela netečně kolem Tvých otevřených dveří. Málo jest mých přátel, které jsem takto urážel, málo těch, které jsem tak zarmucoval. Odpusť mi ony nevděčné dny, ježto jsem pevně rozhodnut, opíraje se o Tvou milost, dostati se za dnů příštích mezi ona vzácná srdce, která jsou Ti stále věrna. Nikdy nepůjdu kolem Tvého svatého příbytku, abych se tam aspoň nakrátko nezastavil, nikdy nepřipravím sebe a Tebe o vzájemné potěšení našeho setkání. Ježíši drahý, jako kdysi prorok k Tvému lidu, tak dnes já Tobě pravím: »Ať přestane hlas Tvůj plakat a Tvé oči slzet! Neboť dostane se Ti

odměny za Tvou námahu . . . a navrátí se
dítky do území svého« - my se naučíme
opravdu milovati svého věčného Přítele.

VII.

*Hledejte toho,
jenž učinil Kuřátka a Oriona,
obrací temno v jitro,
den v noc proměňuje,
jenž volá vody mořské
a vylévá je na povrch země:
Hospodin jest jeho jméno. Amos 5, 8.*

Jakýsi nepokoj sídlí v našem srdci, jenž
nás mnohdy nemálo zaráží. Není to jen
přechodný rozmar či nálada všedního pů-
vodu, nýbrž hlubší, od základu naší bytosti
jdoucí nepokoj, nad nímž si ti nejučenější
přemýšlením lámali hlavu. Čím to, když
přece svět nám dává tolik dobrého, krás-
ného a skutečného? Čím to, že malé lidské
srdce neustává v hledání klidu, a to právě
na světě, jehož jest vlastně držitelem? Ať
jsme čímkoli, my stále usilovně pílíme buď

mimovolně, buď vědomě za jakýmsi dobrem, jež má ukojiti tento hlad duše. Jest hledáno a snad i nalezeno bohatství, ale pokoj s ním nepřichází. Dosáhli jsme cti, leč hermelín, jenž tak dobře přiléhá na naše ramena, jest jen přítěží našemu duchu. Prchavé potěšení smyslů, sycení oka, sluchu a jazyka nevyhnutelně vleče za sebou drsné vystřízlivění.

Což jsme tedy pouhou hříčkou nižších, horších tvorů nás obklopujících?

Nikoli, drahý Bože! Světlo pravdy a světlo víry nám ukazují, že nikoli. Jest meta pro naše tužby a jsou mezníky pro dosah našeho srdce, ne však tam, kde jsme zvyklí je klásti, nikoli na území tohoto světa.

Naše srdce jest malé, zcela malé, ale plně je uspokojiti může jedině všemohoucí Bůh. Naše tužby mohou býti učenými lidmi tříděny a počítány, ale vrcholně je splniti může jedině neobmezená dobrota nekonečného Božství. Když o tom uvažujeme a když si cele uvědomíme, že dosa-

vadní podvědomé tápání a stesk našeho srdce jest vrozená touha po Bohu, jaké jasno velkolepého míru sestupuje v naše bytí! Bůh pro mne a já pro Boha, všude, v každé době, provždy. To jest podstatná síla svatých.

Jak útěchyplně lehkým se to vše stává nám katolíkům! Aby naše srdce snáze dosáhlo splnění svých nejhlubších tužeb, aby jeho mnohonásobný neklid byl rychleji utišen, tu Ježíš Kristus, syn Boha živého a sám živý Bůh, jest stále mezi námi a vždy mezi námi bude, až do doby, kdy přijde soudit živé i zemřelé. Pokolení za pokolením přichází a odchází, ale nám, jako našim otcům a praotcům, jest Spasitel stále nablízku, aby ti, kdož hledají, jej mohli nalézt, aby se naše duše setkala s cílem, po němž touží odedávna.

Ježíši, můj Bože, jak nepatrné a ubohé se zdá mé srdce, a přece vím, že bylo stvořeno pro Tebe a že jen Ty je můžeš zcela uspokojiti; ježto však často hledá potěšení

a útěchu tam, kde nic trvalého nelze získati, nauč mě poznávati marnost lidských zá-
měrů, pouč mě, že veliké divadlo světa za-
jde, a uděl mi jako životní úlohu, abych
každým činem osvědčoval, že Ty a jen Ty
jsi touha mého srdce.

VIII.

*Šimon odpovídaje řekl jemu: »Mistře,
po celou noc pracovavše, nic jsme nechy-
tili.« Lukáš 5, 5.*

Bylo časně jitro. Rybáři, kteří po celou
noc plnili na Galilejském jezeře své lodice
bohatými úlovky, nyní unaveně veslují
s těžkým nákladem k žádoucímu břehu.
Jedna loď však pluje po vodě zcela lehce,
ruce pak, jež zůstaly prázdné, veslují již
jen bez zájmu. Také tito rybáři projížděli
po mnoho hodin s rozestřenými sítěmi nad
hlubinami jezera, ale ať se namáhali a hle-
dali jakkoli, jejich úsilí bylo marné. »Po
celou noc pracovavše, nic jsme nechytili.«

Ničeho si lidé nežádají tolik, jako úspěchu. Ať jsou v kterémkoli povolání, bojí se možného nezdaru. Pracovati jak možno nejlépe a vyčerpati všechny síly, a potom zakusiti, že se vše obrátilo v trosky, to způsobuje nejhlubší sklíčenost, jakou člověk může poznati.

To jest řeč o snahách a úsilí časného života. Ale což teprve, když jde o nejvyšší cíl života? Což když ten končí nezdarem? Jest to jistě trpký úděl, kráčí-li kdo ke hrobu úplně ochuzelý, ale jíti za hrob s prázdnýma rukama, nenést si zcela nic z těch věcí, jež jsou Boží a jež bychom mohli Bohu předložit, toť neštěstí pro celou věčnost.

Jsme na této zemi, abychom pracovali a hospodařili pro příchod Boží, jsme zde, abychom použili pomíjejících dnů k získávání bohatství, kterých nám nemůže uzmouti ani čas, ani věčnost, abychom pak, až dostaneme pokyn, že Bůh si přeje míti nás u sebe, mohli před něho předstoupiti

s rukama naplněnýma. Nuže, pracujeme tak? Bůh dá, že nebudeme míti na duši smrtelného hříchu, neboť to by znamenalo, že bychom byli skutečně chudí a zcela připraveni o vše, co má v nebesích cenu; ale zda jsme horliví v dobrém, zda se snažíme obohacovati své zásoby nejlepších Božích darů posvěcující milosti! Toto pátrání po zlatu věčnosti má začíti v okamžiku, kdy se probouzíme, a spánek sám má míti svou zásluhu tím, že jej zasvěcujeme Bohu. Malý akt sebezapření zde, tam zase skutek, jenž přinese trochu radosti zesmutnělým srdcím, obrácení zraku našeho i jiných k lepší vyhlídce na druhý břeh, - všechny takové, byť zcela prosté úkony nás činí bohatšími. Návštěva u našeho Přítele, i když jen krátká, následování jeho šlépějí, i když příkrost cesty nás odrazuje, rychlý, neústupný odboj, kterým zaženeme pokušení daleko od sebe, takové a podobné činy dělají z nás dobré hospodáře podle přání Božího.

Drahý Pane, když u Tebe klečím a přemýšlím o své minulosti, shledávám sebe tolik chudého na vše, co má váhu a hodnotu pro nebe. Jako rozmarné děcko dychtivě jsem lapal barevné bubliny tohoto světa, jsa příliš netečný pracovati na tom, co jsi pro mne vykoupil svou smrtí. Ach, drahý Pane, přičti to právě jen minulosti, a pohleď, že od této chvíle jsem se konečně naučil žíti a si počínati tak, abych se Domovu blížil maje ruce naplněny milostmi, jež jsi mi laskavě propůjčil.

IX.

Tehda Jidáš, jenž ho zradil, vida, že jest odsouzen, jat jsa lítostí, navracel třicet stříbrných velekněžím a starším řka: »Zhřešil jsem, zradiv krev spravedlivou.« Ale oni řekli: »Co nám do toho? Ty viz.« Mat. 27, 3, 4.

Jest Veliký pátek ráno a Jidáš se ještě jednou dostavuje do chrámu. Neprohlíží si

již zálibně třicet stříbrných, ale s divým pohledem a hnán palčivým vědomím mrzkého zločinu snaží se v poslední chvíli chabé naděje odčiniti vraždu Páně. Přišel proto znovu do Božího chrámu a znovu ke kněžím Božího zákona, a tu s výkřikem, po němž v těle mrazí, vyznává: »Zhřešil jsem zradiv krev spravedlivou.« Zčervenale, planoucí oči spěšně hledají na každé tváři jediný soucitný pohled, na každých rtech jediné milosrdné slovo, - leč marně. Posměšně a pohrdlivě se odvracejí zločinní soudcové od této oběti svého hříchu a přidávají k bohovraždě onoho dne vinu další: Jidáš odešel a oběsil se.

Nám všem se občas stává, že se k nám uchyluje spoluvyhnaný druh, jenž se nachází v tísní. Snad jeho životní stezka byla prostoupena kalem vrcholně nečistých hříchů; snad nepřetržitě pohrdal zákony Božími i lidskými; ale tu a tam přece ještě s nadějí na nebe přichází duše žádajíc si naší pomoci. Mohl předcházeti

klam, skandál, zrada v slibech přísahou zaručených a různé jiné viny, také snad zatvrzelá nekajícnost. Avšak takové cesty se mohou často obrátiti a vésti k nebi, jen když my se ujmeme ruky, která se k nám nesměle vztahuje.

A opět přicházejí z rozmanitých příčin duše, abychom jim dodali mysli, poskytlí slova útěchy a pomoci. Ať náš život náleží veřejnosti či klidu domova, ať škole či oltáři Božímu, opět a opět přicházejí ti, kteří pracují a obtíženi jsou, a přinášejí své břímě bolesti i hříchu. Otcové a matky, učitelé a kamarádi, přátelé i ti, s nimiž jsme se setkali náhodou. Všichni mají vážnou pohnutku k cestě k nám. Přicházejí maličcí, a dost možná, že hřích právě zkalil jejich duši a oni se hrozí prvního přiznání. Někteří z mládeže se snad dali na cestu, která není Boží, a nyní by se rádi vrátili, ale jest jim trapné tázati se na směr. Staří lidé srdce zkrušeného přistupují blíže schýlení břemenem života, a to velmi čas-

to břemenem, které si sami velmi neblaze připravili, a nyní doufají, že je poněkud podepřeme a jim ulevíme v jejich tíži.

Tak všichni přicházejí - a my? Jsou chvíle, kdy bychom rádi vmetli za odpověď slova nevěrných kněží starozákonních, jsou chvíle, kdy bychom chtěli přichozím zle vytýkati jejich provinění. Ale neučiníme tak, protože naším posláním není činiti příkré výčitky a pánovitě metati slova odsouzení, nikoli, naším posláním také není »trápiti duši hladovějícího a odnímati nápoj žíznivému«. I my jsme vyhnanci a domov náš daleko, a my nejlépe víme, že na cestě také někdy pobloudíme, - a potom! Tak nejednal a nejedná náš věčný Přítel, jenž nedolomil třtiny nalomené a nedohasil knotu hasnoucího. Až do hodinky smrti dává nám svou milost, aniž mu vadí, jaká byla minulost; a my že bychom chtěli býti soudci tam, kde Bůh se soudu vzdává? Srdce zůstávají citlivá a bojí se doteku cizí ruky, a my jim máme v jejich utrpení ještě

přitěžovati? Srdce ta ztratila důvěru v lidi a sotva komu věří, a my že bychom byli mezi těmi, kdož tuto zhoubnou malomyslnost ještě hlouběji vštěpují? Snad jsme podle Božího plánu oním posledním článkem, jenž je má znovu připoutati k jeho lásce, i nesmí se státi, aby byla od Boha odtržena navždy.

Drahý Ježíši, nejlaskavější, nejvznešenější Bože, kéž bych se naučil od Tebe trpělivosti. Mám býti laskavým přítelem, a já bych si chtěl hráti na soudce! Kéž bych se od Tebe naučil takové laskavosti, abych dovedl k Tobě obracet duše zbloudilé! A kdybych přece někdy musil vystoupiti přísněji, dej, abych dovedl kárat podle Tvého příkladu a aby v mých slovech nebylo ostnů. Tak bude Tvé dílo konáno podle Tvých úmyslů a Tvé děti přijdou opět k Tobě.

X.

Uslyšíte-li dnes jeho hlas, nezatvrzujte svých srdcí. Žalm 94, 8.

Bylo po přednášce. Za mocného, neutuchajícího potlesku ubírala se z velikého universitního sálu ladná, pružná postava usmívajícího se mladého baskického profesora. Jemu platila ta nadšená chvála, na niž byl zřejmě hrdý, neboť on, Xaver, má je vzácné dary od Boha a jsa Boha jako Dárce pamětliv, přece jen si v sladkosti svých předností trochu příliš liboval. Jeho tužby se nesly ke knihám, k vědě a bádání, ale jeho duše byla nemocná nemocí, již si nebyl vědom, a Ignác, již světec, původně udatný španělský kavalír, bystře si povšiml této churavosti. Tu, právě jako včera a jako předevčírem, tichá postava zdraví Františka, an zahýbá do šeré chodby, a s přesností Kristova cíle míří šípem k duši, jež má náležitě jedině Bohu: »Františku, Františku, co prospěje člověku, byť ce-

lý svět získal, ale na své duši škodu utrpěl?« Toliko jedna věta, ale luk byl napínán a spouštěn den za dnem a Xaver se nemohl střele vyhnouti. Rád by byl šíp vytrhl a učinil přítrž tomuto kázání Ignácovu, ale týž Xaver, myslitel a badatel, proniká úmysl - a Kristus získává rytíře a Kristova Církev získává apoštola.

Jako k Františku Xaverskému, tak i ke každému z nás zaléhá podle Boží prozřetelnosti volání milosti. Po nějakou dobu běžíme cestou nerozvážných dětí a sotva víme, proč sloužíme Bohu tím málem, jak činíme. Potom přichází hodina, kdy nastává boj. Bůh volá! Jest to snad rané mocné zaklepání jeho milosti, když věci světa jsou před námi ponejprv drsně zbaveny třpytného povrchu a prudce a nelítostně se staví proti věcem, jež jsou Boží. Až dosud byl svět pěkným domovem, ale od chvíle tohoto poznání jest tím, čím jest: přístřeším vyhnanců. A jak léta plynou, Bůh volá opět; snad jest na tebe vloženo svátostné

jho manželství, abys vzdálen všeho lehkovážného světáctví vedl život manželské lásky, jež má mluvit o jeho vlastní lásce k snoubence, svaté Církvi. A snad volá Bůh tóny lahodnějšími, které slyší toliko ti, kdož jdou panickou cestou panického Beránka a za svou lásku mají věčného Syna Božího.

A také drobné výzvy. Dnes snímá mlhu s našeho zraku a my spatřujeme svou duši zjizvenou nedůstojnou žárlivostí, která poskvvrňuje čest jeho stoupenců. Druhého dne poukazuje na povrchnost naší modlitby a na nedbalost při rozmluvách s ním, kterážto nezdvořilost musí každého přítele urážeti. Jiného jitra představuje nám naše ubohé vypínání rostoucí pýchy a chce nám naznačiti, že oblouky nebeské brány jsou nízké, takže jen ti, kdož nemyslí o sobě vysoko, mohou tudy projíti. Volá, ano, a to v rozmanitých dobách a rozmanitými způsoby, a když volá, znamená to pro nás buď uposlechnouti a míti život naplněný

pokojem a částí nebe, či jinak obtížný zmatek a nespokojenost na všech cestách váhového srdce.

Ježíši drahý, ve své dobrotivosti jsi mě volal často, způsob však, jímž jsem odpovídal, nebyl vždy v souhlase s Tvou milostiplnou výzvou. Někdy jsem poslechl bez rozmýšlení, častěji však jsem dal na Tvůj hlas teprve tehdy, když dlouhý rozpor mého srdce mě k tomu donutil, a jindy, Ježíši drahý, jsem si před Tvým znamením hrubě zacpával uši.. Nebude se to již opakovati. Volej mě kdy chceš, volej mě kde chceš, volej mě k čemukoli chceš. Měj právě jistotu, že mě můžeš vždycky volati, neboť si vyprošuji milost, abych na Tvé pokyny dával bedlivý pozor.

XI.

Běda těm, kteří chodí do Egypta o pomoc, kteří skládají naděje v koně, doufají v množství vozů a v počet veliký jezdců, ale nedůvěřují Svatému Izraelovu, Hospodina nehledají. Isaiáš 31, 1.

Znepokojovaný lid izraelský se leká nových zkoušek. Asyrie hodlá zaplaviti svými válečníky vrchy i údolí Palestiny, uchvátí její syny a dcery a bude je trýzniti. Již jdou a nevýslovné násilí při jejich nástupu naplňuje hrůzou srdce všech obyvatel. Zapomínajíce na Boha, jenž se ve své nekonečné lásce nechal jmenovati Bůh Abrahamův, Bůh Izákův, Bůh Jakobův, chtějí vyslati rychlé jezdce do Egypta se žádostí o pomoc proti nepříteli, aby se tak cesta od hranic egyptských podél moře k Jaffě a dále až ke krajině esdrelonské jen černala tisíci a tisíci bojovníky, kteří by přispěchali chrániti je před nepřítelem ze severu. Ubozí, pošetilí Judovci! Nechtějí

se naučiti důvěře v Boha, a tu slyší zvukná slova: »Egypt jest člověk a ne Bůh, a jejich koně tělo a ne duch. Hospodin pokyne svou rukou, i svalí se pomocník a padne ten, jemuž pomáhal; oba zahynou spolu.«

Jak často, jak příliš často se zpozdilost Judovců zpřítomňuje v našem životě! Ovšem, »není dobře člověku osamocenému,« nemůže býti sám, i hledá druha a pomocníka, jenž by s ním sdílel radost i žalost. Radost nesdílená není radostí, a bolest nesdílená nás ohýbá k zemi. Dnes jest naše čelo ozdobeno nově získanými vavříny a srdce radostně tepe oživenými nadějemi, my pak pružnými kroky spěcháme, abychom vyhledali někoho, jenž by měl radost z našeho zdaru. Zítra s uplakanýma očima, odváťmi nadějemi a se ztemnělou budoucností vztahujeme jako ve tmě ruku, jež tak povzácně spočine v klidu utěšena druhy našich šťastnějších dob. Ano, potřebujeme pozemských přátel, ale takových, kteří jsou zároveň přáteli Kristovými:

zbožné matky, jež své hochy a dívky vede tak, aby si zvykali pověděti vše našemu drahému Pánu, vroucně věřícího manžela, o jehož pevnou paži se může opřítí slabá žena a tak upíratí znavené zraky k nadhvězdnu, potřebujeme bratra, sestry, přítele, kteří dovedou s námi mluvit o našem společném Příteli a jeho neúnavné lásce k nám.

Díky Bohu za takové bytosti, ale především a nadevše se musíme opíratí o »člověka Krista Ježíše«. Proto přece mešká po všechna tato staletí na našich oltářích, proto se stal vězněm lásky, abychom poznali a věděli, že »jako poletující ptáci, tak Hospodin zástupů hájiti bude Jerusalema, uhájí a vysvobodí jej, ušetří a zachrání jej.« Jako kdysi seděl v Káni galilejské při svatební slavnosti, tak i nyní chce míti účast na našich radostech, aby je posvětil, a jako za dáвна soucitně naslouchal steskům lidí a hojil jejich rozbolestněná srdce, tak i nyní chce poskytnouti útěchy a nové odvahy

sužovaným a slabým. Jest jen třeba, abychom šli k němu, nikoli k bezmocným tvorům. »Aj, doufáš v tu zlomenou třtinovou hůl, v Egypt, na kterou podepře-li se kdo, vnikne mu do ruky a probodne ji?« »Egypt jest člověk a ne Bůh«, - a hledá-li naše duše spolehlivou oporu a pomoc, jest čirou pošetilostí, snaží-li se nalézt ji ve světských nicotkách nebo u těch, kdož se o takové nicotky sami opírají. Ježíš, pravý Bůh, jest s námi, má moc nás zachrániti a touží nám pomáhati, takže ať jsme kdekoli, můžeme jej najíti vždy nablízku, an jest připraven nás těšiti a nás občerstviti, připraven naslouchati, jak jen on naslouchati dovede, jakémukoli našemu vyprávění.

Ježíši, mocný příteli, kdy se naučím upínati všechnu svoji naději k Tobě a k Tobě přicházeti se všemi radostmi i žaly tohoto slzavého údolí? Víím, že jsi můj přítel, a já, divné dítko rozmaru, k vlastní své škodě toho nedbám. Ze své veliké milosti mě nauč, abych Ti důvěřoval za úsměvů

i v slzách, a sešli mi pozemské přátele, kteří by mě vedli stále blíže k Tobě.

XII.

Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný, a já ho vzkřísím v den poslední.
Jan 6, 55.

Osmahlý muž, na jehož bedrech již spočívala tíha věku, seděl na pobřeží Floridy a díval se na zapadající slunce. Jak poslední paprsky ozařovaly onen zbrázděný obličej a zasněné oči, bylo vidět, že se v jeho pohledu zračí krajní zklamání. Jeho mládí, jehož pramen obnovy tolik hledal, navždy zašlo, a zhasínající slunce s posbíranými paprsky a slabé pípání ptáků v lese hnízdících zdály se našeptávat, že jeho srdce bude příliš brzy povoláno k dlouhému, nerušenému odpočinku. Pramen ustavičného mládí, jak jej Ponce de Leon*) hledal, zmi-

*) Roku 1493 plul s Kolumbem na jeho druhé výpravě do Ameriky. Roku 1515 objevil Floridu,

zel v pouhém vzduchu, a Ponce de Leon musí zemřít.

Nikdo z nás není tak bláhový, aby šel za bludičkou, která stále lákala Leona. Ale přece jest většina lidí ještě pošetilejších. On hledal pramen časného života, jenž neexistoval, ale přemnoží se netečně vyhýbají zřídlu života věčného, které jest právě u jejich domu. Nemusejí se vydávati na cestu přes nezměřená moře a neprozkoumané lesy, neboť Kristus, náš Pán, pravil, že jeho drahocenné Tělo a Krev na našich oltářích bude nám zdrojem nesmrtelného života, pramenem nepomíjejícího mládí.

Jestliže za časných ranních chvil poklekáme, abychom přijali Chléb andělů, bude naše duše míti mládí a svěžest nejlepších dnů a my budeme kráčet pevně jako velikan jsoucí si jist vítězstvím při svém závodění. Když si naše duše uchránila květy

když byl delší dobu hledal jakousi zemi, kde podle indiánské legendy měl býti čarovný pramen mládí.

a lesk křestní nevinnosti, či když ochabla a potácela se až k smrti pod otravným zásahem těžkého hříchu, vždy jest milost Kristova tak silná, aby nám mládí zachovala aneb nám je vrátila. Musíme snad projíti stíny života a kříže nás tvrdě zkruší, zakusíme osamělosti dnů bez přátel a bude na nás stále doléhati hlasité volání radovánek světa. Ale nechť! Nám náleží síla stálé mladosti a lehce neseme jho, které jest jiným tak těžké. A skrytý zpěv andělů střežících Krista Pána, má v našem srdci také svoji ozvěnu, jež překonává zvuky mělkého veselí, i když by se nám tu a tam zdály harmonickými. My jsme pili a hluboce pili z pramene života a bez ustání lokali z ducha Kristova. Jala nás lítost pro naše viny, lítost, jež posvěcuje paměť na hříchy minulosti, a učinili jsme pevná předsevzetí, jež osvětlují neznámou budoucnost; také trpělivost jsme si osvojili a statečně čekáme na příchod temných mraků, a duch kajícnosti nám oslazuje žluč

a peluněk tohoto údolí slz. A nadevším láska a touha činiti pro Krista veliké věci, ano, a také věrně plniti všední úkoly tohoto pozemského života. Tak tomu bude, jen když půjdeme za Kristovým laskavým vyzváním, abychom jej přijímali velmi často. Potom až přijde smrt - neboť přijíti musí, jak zadávna bylo napsáno a napsáno zůstává: »určeno jest všem lidem jednou zemříti« - bude to znamenati právě jen zavření dveří za posbíranými stíny života a vstup do říše, kde stárnutí jest věcí neznámou, kde náš Pán přebývá.

Ježíši, vznešený příteli, jak dobrý jsi! Za láskyplného předvídání chopil jsi se báje, jež jímla tužbu lidí a jejich pátrající kroky, a učinil jsi z ní nejopravdovější skutečnost. Dávne lidstvo snilo o studnici ustavičného mládí, nám však, kteří Tebe dobře známe, není snů zapotřebí. Budeme mláďi mladostí, která jest věčně Tvou, chceme-li jen k Tobě přicházeti, chceme-li jen poklekat i přijímatí Tě z posvěcených ru-

kou Tvého kněze. Nauč mě tudíž vyhledá-
vati často Pramen živé vody, abych zůstal
mlád mladostí nekonečných let u Tebe,
u Tvé Matky a všech svatých.

XIII.

Nenechám vás sirotky, přijdu k vám.
Jan 14, 18.

Někdy se v naší bytosti uhošťuje opuště-
nost, jež vhání úzkost až do hloubi srdce.
Mezi duší mojí a dušemi vůkol jest propast
tak široká a tak hluboká, že jí nemůže pře-
klenouti žádné lidské úsilí, a to právě když
jest mi zapotřebí opěrné účasti a svěžího
povzbuzení. Mám, pravda, své přátele, je-
jichž úsměv naplňuje mé unavené, sklíčené
srdce posilou a odvahou, ale přes to jest
truchlivou skutečností, že mé duše nej-
hlubší život jest osamělý a nesdílný. Žiji
sám; osamělý, ale s nepřekonatelným stes-
kem po někom, jemuž bych mohl svěřovati
vše, co jest mi nejbližší a co jest mi nej-

dražší; osamělý, ale stále ovládán nesmírnou, živoucí touhou vylévati své srdce a jeho nejtajemnější myšlenky, obavy a naděje někomu, kdo by mi úplně rozuměl. Máme přátele, jejichž láska k nám jest tak veliká, jako naše láska k nim, jsou to však přátelé toliko s lidskou možností pomoci, a tak zůstáváme opuštěni. Ano, na své smutné a matné cestě v ústřety smrti oddělení a opuštěni, jestliže neznáme blahého přátelství s Kristem Pánem. On, laskavý Spasitel, jenž chodil po vyprahlých cestách Palestiny a brázdil vody Galilejského jezera hledaje duše, utišil, jak jen on utišiti může, tuto blouznivou horečku našich duší. On zná to hoře, jež tkví v srdci příliš hluboko a rozrývá je více než říci lze; zná tu nevýslovnou, mučivou bolest opuštěnosti, jež se vymyká každému popisu, a nedopustí, abychom byli sirotky. Zůstal u nás a přebývá mezi námi, abychom měli u něho útočiště a mohli mu vše svěřovati.

Přichází matka a přednáší mu obavy

o své milované dítky, obavy, jež si jinak neodvažuje, nemůže vysloviti; pokleká otec a líčí těžký zápas existenční a jak by jej doma vbrzku jistě vítaly tváře vyhublé, kdyby On, ochránce malých, rychle nepropůjčil své pomoci. Bolest srdce, starosti mysli a sklíčenost duše, znepokojující předtuchy dnů budoucích a pronikavé hoře nad vinami dnů minulých, všechno, všechno mu můžeme vypovědět, a víme, že nám nebude nic zazlíváno a že se nepotkáme s neporozuměním. A hle, jak veliká a mocná útěcha také tehdy, když vysílení krajní tíhou kříže a umlčení hrůzou toho, co jest a co přijíti má, beze slova klečíme před jeho svátostným příbytkem! Jako batolátka jsme byli zvyklí běžeti se svými boulemi k laskavé matce, a bylo nám hned lépe, když se na pohmožděniny jen podívala, co však jest láska matčina proti laskavosti Kristově!

Ježíši, znalče lidského srdce a všech jeho nekonečných potřeb, děkuji Ti, že jsi

nedopustil, abychom byli sirotky. Těžké jest mnohdy proniknouti svátostným úkrytem a zahlédnouti Tvou drahou tvář, ale život by byl příliš temný, příliš děsivý a příliš teskně opuštěný, kdybys Ty nebyl nyní s námi. Způsobem jen Tobě vlastním jsi překlenul hlubinu největší nouze našeho života, a já Ti, drahý Ježíši, vzdávám díky.

XIV.

Jděte, synové, jděte, neboť já mám opuštěna zůstat, sama! Baruch 4, 19.

Býti v žaláři a osamělý, to jest snad nejhorší trest, jež člověk zná. Strast může jíti v zápětí strasti, ale je-li s námi jen jediný přítel, cítíme se chráněni a směle čelíme každému novému odpůrci, jsouce si jisti vítězstvím. Snad jsme se dočkali veliké radosti, ale jest celá jako pokažená sladkost, musíme-li z jejího poháru ochutnávat sami. Odloučení od přátel, ať již vzdáleností

či tím, že nás oddělilo hlubší rozštěpení rozdílných snah a názorů, se může rovnati kříži, pod nímž se potácejí i silní muži a ženy až k pádu.

Ani Kristus Pán nemá rád opuštěnosti. Stal se dobrovolně vězněm, ale nikdy nechtěl býti připraven o společnost svých přátel, nikdy nehodlal býti ve vězení o samotě. Uzamčen za dveřmi svatostánku, aby se snad nešetrná neb zločinná ruka nedotkla svatých znaků, čeká od časného jitra až do hodin, kdy se jeho lid ubírá k odpočinku do svých domovů, čeká s trpělivostí, jakou jen Bůh může míti. Někteří přicházejí často, někteří jen tak někdy, někteří ho ponejvíce ani nedbají. Kdyby na ně přišlo a oni byli jedinými, kdož chodí po cestě k němu vedoucí, byla by stezka ta již dávno zarostlá travou a plevellem. Jiných svých přátel si všímají; přijde-li na tyto nemoc neb jiná nehoda, takže se nemohou se světem obvykle stýkati, jsou rychle pohotově, aby jim byli nablízku a aby jim zrychlili

a zpřijemnilili vleklé hodiny. Dárky posílají na znamení své lásky, také cukrovinky a mnoho pěkných slov účasti a poptávání. Ale jediné na Krista Pána nemyslí. Svět volá, a oni musí spěchat a oni musí poslechnouti. Ježíš může čekat a čekat a čekat, až zcela zapomenou, že je očekává božský Přítel.

Jiní zase jdou, aby jej navštívili, ale jejich přítomnost neskýtá mnoho družnosti. Jejich myšlenky jsou jiné nežli myšlenky jeho, jejich názory a zájmy jsou v tak příkrém a zásadním rozporu s úmysly jeho, jejich srdce tak opředena věcmi světskými, že tu nemůže býti žádného milého hovoru o tom, co jest blízké srdci jeho a srdci jejich, a Kristu Pánu jest v jejich společnosti teskno, takže téměř slyšíme, jak jim praví: »Jděte, synové, jděte, neboť já musím zůstat opuštěný, sám.« »Jsem jako pelikán na poušti, bdím a jsem jako osamělé ptáče na střeše domu.«

Pane Ježíši, jenž sis vyvolil býti věz-

něm, nedopusť, abych Tě nechával tak zcela opuštěného. Mám tu výsadu, že znám Tvou lásku mnohem lépe než mnozí jiní. Znáám tužby Tvého srdce. A měl bych na Tebe méně pamatovati, nežli na své pozemské přátele? Nikoli, Pane Ježíši, nikoli, budu Tě často navštěvovati a často k Tobě hovořiti, a vím, že chvíle pobytu u mého Boha budou provázeny porozuměním. Tak, drahý Pane Ježíši, bude potěšeno Tvé velké lidské Srdce, a bude potěšeno také srdce moje.

XV.

Jak hrozné jest toto místo! Není tu nic jiného než dům Boží a brána nebeská; bude slouti dům Boží. Gen. 28, 17.

Přítel jest pro nás bytostí vzácnou, bytostí, jež má býti ctěna a vážena. Družné jsou naše hovory a prosty všeho, co jest škrobené, chladné a upjaté, ale přitom provázeny úctou a vzdáleny všeliké neukázně-

nosti, jak si i cizí pozorovatel dobře povšimne. Čím štedřeji obohatala příroda a milost mého přítele, tím více bude u mne převládati chování upřímně uctivé a pozorné. K věrnému příteli vzhlížím vždy jako k tomu, jemuž náleží pravá pocta.

Tak jednají i ti, kdož jsou pravými přáteli Kristovými. Stačí, když se postavíme u dveří a pozorujeme je, jak vstupují do jeho stinné trůnní síně. Co tiché úcty v každém jejich dobře odměřeném pohybu, co vážnosti ve všem jejich jednání! Zvolna se žehnají vodou, kterou jejich Přítel posvětil, a znamením, podle něhož on poznává své, a blížíce se k němu poklekají k vroucí úkloně, jež dává tušiti, že jejich duše se koří ještě hlouběji. Ať jejich návštěva jest jen na chvílku nebo ať se překlenula přes ni šťastná hodina, jejich modlitba a celé vzezření dosvědčuje, že to jest jejich královský Přítel, u něhož meškají. Ať v kleče, jak se při adoraci nejlépe sluší, ať pro umdlenost sedí a k svému Příteli důvěrně

hovoří, stále jest viděti nevšední pozornost, jež mluví o hluboké úctě, kterou chovají k svému Příteli.

Mohli bychom býti my jiného názoru? Zdaž není dobrotivý Pán Ježíš věčným Bohem, v jehož jménu pokleká veškeré koleno nebešťanů, pozemšťanů i těch, kteří jsou v podsvětí? Zdaž není on Bůh, jenž mocnou rukou potřel Egypťany a na Sinaji dlel svou zvláštní přítomností za hřmění hromu? Ale i jako člověk, zdaž není hoden naší nejvyšší úcty? Vše, co jest nám známo o našich nejlepších přátelích, vše, co jest nám známo o velikých mrtvých této země, všechna jejich dobrota, všechny jejich ctnosti, všechny vzácné činy, i když tisíckrát znásobeny, co to vše jest u srovnání s velikomyslným, lidským Srdcem našeho Mistra? Jaký tedy div, praví-li se o jeho domu »hrozné jest toto místo«? Ano, jest to místo, kde naše srdce jímá bázeň, avšak nikoli strach zbabělého služebníka, nýbrž náležitá, uctívá bázeň milujícího dítko před

laskavým Otcem. Dům tento jest skutečně »dům Boží a brána nebeská; bude slouti dům Boží.« Neviditelný jest Kristus Pán lidskému oku, ale majestát tajený není o nic méně královský! Všem lidem pravíme, že víme, že náš král zde jest, a oni by snad měli shledati, že naše chování jest jiné, nežli způsoby nejvznešenějších dvořeninů před nejmilostivějším králem? Snad jest nám těžké rozpoznati smyslovým zrakem nejjemnější znak královský, ale což jsou smysly povolány k falešnému popření svědectví naší víry?

Ježíši, skrytý Bože, poznají lidé podle mého chování při návštěvě u Tebe, že v Tebe věřím? Zda při návštěvách těch nechybějí ony nezbytné projevy úcty, které poddaný osvědčuje svému králi nebo prostý přítel příteli vynikajícímu? Uznávám, že jsi můj král, Pane Ježíši, Ty největší mezi syny lidskými a pravý Bůh, od něhož vychází všeliká moc. Chci proto také zjevně osvědčovati všechnu nejlepší úctu; neboť

nerad bych byl považován za neuctivého před Tebou, nejvznešenějším mezi všemi přáteli.

XVI.

Nebudu přece podávati Hospodinu, Bohu svému, celopalů, které mne nic nestojí.

II. Král 24, 24.

David stanul na výšině Moria, na pevné skále humna krále Areuny Jebuského a tázal se, za jakou cenu by si místo to mohl přisvojiti, aby na něm mohl postavit oltář Bohu živému. Jebuský mu s oddaností odvětil, aby si je jenom vzal. Ale muž, jenž Boha tolik miloval, odpovídá rychle a rozhodně: »Nikoli jak ty chceš; ale za peníze je koupím od tebe; nebudu přece podávati Hospodinu, Bohu svému, celopalů, které mne nic nestojí.«

Tak i přátelé. Dary, kterých nelze tak snadno vyhledati a koupiti, svědčí o nesobeckém smýšlení zámožného přítele, a drob-

ná věc vkusně koupená na památku, mluví o příteli, jenž ani v chudobě svému druhu neodměřuje. Mezi těmi, kdož k sobě opravdově lnou, není zvykem, aby si na znamení své lásky dávali dary, které nejsou pro ně drahé.

Proč tedy měřiti jinak Kristu Pánu? Říkáme mu, že jej milujeme, což jest ovšem pravda. Odkud tedy ta skoupost v tom, co mu věnujeme? Přednášíme dárky, ano. Před svojí těžkou denní prací i po jejím skončení odříkáváme modlitby, totiž zbude-li nám na ně čas po všem tom, o co pečujeme. Vejdeme, pravda, někdy do chrámu, abychom Krista Pána potěšili svou přítomností, ale to v pořadí, abychom nepřišli o schůzku neb hovor s nikým ze svých známých. Chceme ho následovati v jeho svatosti, ale jen nežádá-li mnoho a není-li cesta nějak drsná. To dáváme, a jiní podobně, — avšak zda jsme odhodláni k obětem citelnějším? Příležitost k tomu jest v našem životě přece rozsáhlá.

Když jsme opatrní v řeči a přísně dbáme, abychom neublížili jiným na dobrém jménu, když překonáváme hned v prvních okamžicích netrpělivost, když vymýtíme ze svého jednání všechnu pýchu, tehdy podáváme dary, které Kristus Pán miluje a velmi oceňuje. A opět se mu líbíme (poněvadž on dobře počítá cenu), když odevzdaně neseme kříž jeho seslání, když ve svém srdci přimějeme k ústupu všechnu svárlivou žárlivost i každou závist, nejvíce však, když si i spánek ukrátíme a poklekáme každého jitra před jeho svatým oltářem, abychom ho přijali jako svého hosta.

Ježíši, sklíčené jest mé srdce, když stojím před Tebou a uvažuji o své nevkusné minulosti. Dlouho se známe: Tvá láska byla pravá, tak obětavá, ale já jsem byl tolik skoupý ve svých darech, tolik sobecký ve všem svém jednání. Než, drahý Ježíši, to jest minulost, nyní již zapadlá minulost, protože od nynějška jest z Tvé dobrotivé milosti vše to, co mám nejlepšího, vše to,

co mám, Tvým nesporným majetkem, až
i odevzdám sebe a všechno své skrovné
zboží při smrti do Tvých rukou.

Nihil obstat

Dr. O. Stanovský, censor

Imprimatur

Prael. Dr. Th. Opatrný, vicarius generalis

Pragae, die 20. Decembris 1938. N. C. 21.414.

Knihovna Vinice Páně

Pořádá a vydává

Dr. Antonín Stříž

v Praze na Vyšehradě 90

21

P. Francis P. Le Buffe

MŮJ BOŽSKÝ PŘÍTEL

Se svolením autora

z angličtiny přeložila

Adolfa Řivnáčová

Vytiskla tiskárna

Jaroslav Goldman a spol. v Praze